



## **Rauhoittamattomien lintujen pesimäaikaiseksi tappamiseksi myönnettävät poikkeusluvut: lupaperusteiden tarkastelu ja lupien myöntämiskäytäntöjen arviointi**

*BirdLife Suomi 7.2.2014*

### **1. Taustaa**

#### *1.1. Rauhoittamattomat lintulajit*

Suomessa rauhoittamattomia lintulajeja ovat harmaalokki, merilokki, kesykyyhky, räkättirastas, varis ja harakka. Lisäksi korppi on rauhoittamaton poronhoitoalueella. Rauhoittamattomatkin lintulajit nauttivat lain suojaa pesimäaikanaan, joka on nykyisessä lainsäädännössä määritelty seuraavasti:

- varis, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky ja räkättirastas Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitopiirien alueella 1.5. - 31.7., Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan riistanhoitopiirien alueella 1.4. - 31.7. ja muualla maassa 10.3. - 31.7.
- harakka Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitopiirien alueella 10.4. - 31.7. ja muualla maassa 1.4. - 31.7.
- korppi poronhoitoalueella 10.4. - 31.7.
- harmaalokkikoloniat koko vuoden

#### *1.2. Poikkeusluvut ja niiden lainsäädännölliset perusteet*

Lintujen tappamiseksi niiden rauhoitusaikana on mahdollista myöntää poikkeuslupia. Rauhoittamattomien lintujen sekä metsästyslaissa lueteltujen riistalintujen osalta poikkeusluvut myöntää Suomen Riistakeskus. EU:n lintudirektiivin 7. artiklassa todetaan, että mitään lintulajeja ei tule ampua niiden pesimä- eikä kevätmuuttoaikana, mutta tästä poikkeaminen on mahdollista seuraavin 9. artiklassa luetelluin perustein:

- kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi
- lentoturvallisuuden turvaamiseksi

- viljelmille, kotieläimille, metsille, kalastukselle ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi
- kasviston ja eläimistön suojelemiseksi

Lintudirektiivissä todetaan kuitenkin, että lupa tulee myöntää ainoastaan, mikäli ongelmaan ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua.

### 1.3. *Myönnetyt lupamäärät*

Vuosittain myönnetään noin 1500 poikkeuslupaa, joilla saa tappaa pesimäaikana jopa 200 000 lintua. Esimerkiksi vuonna 2011 poikkeuslupa myönnettiin yhteensä 204049 rauhoittamattoman lintuyskilön tappamiseksi, ja raportoitu poikkeusluvilla metsästetty saalis oli 99957 yksilöä. Luvat jakautuivat seuraavasti: harmaalokki 16683 (saalis 6539 yksilöä), merilokki 3800 (1196), kesykyyhky 2253 (746), räkättirastas 95102 (52233), varis 63758 (30595) ja harakka 22403 yksilöä (8648). Ylivoimaisesti yleisimmät luvan perusteet olivat vakavan vahingon estäminen (167481 yksilöä) ja eläimistön suojeleminen (36019).

Poikkeusluvilla metsästetty saalis on varsin merkittävä verrattuna siihen, kuinka paljon rauhoittamattomia lajeja tapetaan pesimäajan ulkopuolella. Vuoden 2011 kokonaissaalis oli esimerkiksi lokkien osalta 38100 yksilöä (poikkeuslupien osuus 20%), variksia ammuttiin 174700 (18%) ja harakoita 94100 (9%).

## 2. Lupaperusteiden tarkastelu

Poikkeuslupa on aina viimeinen vaihtoehto, jota tulee käyttää vasta sitten, kun ensin on etsitty lintudirektiivin edellyttämiä muita tyydyttäviä ratkaisuja ongelman poistamiseksi ja testattu näiden ratkaisujen toimimattomuus. Poikkeuslupa tulee myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että kohtuullisella työmäärällä tai kustannuksella ei pystytä estämään merkittäviä vahinkoja. Tällöin vahingon merkittävyys on myös todistettava. Lupa tulee lisäksi myöntää vain sille rajalliselle alueelle, jossa merkittävä vahinko tapahtuu. Poikkeuslupia tulisi myös hakea ja myöntää vain yhdellä perusteella kerrallaan, jolloin merkittävän haitan sijainti ja mielekäs torjunta-alue voidaan tapauskohtaisesti todeta. Näin voidaan estää se, ettei lupaa käytetä lajin yleiseen pesimäaikaiseen vähentämiseen, vaan vain todettujen merkittävien vahinkojen estämiseksi.

### 2.1. *Muiden lajien suojelu*

#### 2.1.1. Lupien tarkoituksenmukaisuus

BirdLife pitää eläimistön suojelemiseksi myönnettyjä poikkeuslupia yleisesti perusteettomina. Näiden lupien tarkoituksena on useimmiten riistalintujen pesimätuloksen parantaminen. Varis- ja lokkilinnut syövätkin muiden lintulajien munia ja poikasiasa samoin kuin lukuisat rauhoitetut eläinlajit. Ei ole kuitenkaan luonnonsuojelubiologisesti perusteltu, että rauhoittamattomien lintujen tai ylipäänsä luonnonvaraisten petojen vähentäminen olisi yleisesti tarpeen toisten lajien suojelemiseksi. Käsitys rauhoittamattomien lajien vähentämisen hyödyllisyydestä on pikemminkin jäänne ajattelusta, jonka mukaan luonto ei selviä ilman ihmisen apua.

Se, että laji käyttää ravintonaan toisia lajeja, ei ole direktiivin tarkoittama poikkeustapaus eikä lupia tule myöntää yksin tällä perusteella. Kasviston ja eläimistön suojelu ei myöskään tarkoita sitä, että toista lajia tulee vähentää toisen eduksi, ellei tämä ole suojeltavan lajin populaatioiden säilymisen kannalta erityisen

perusteltua. Euroopan komission direktiivin tulkintaohjeissa (Euroopan komissio 2008) todetaan rauhoittamattomien lintujen aiheuttamista vahingoista mm. seuraavaa: ” Pitkäaikaiset vaikutukset muiden kasvien tai eläinten kantoihin ovat todennäköisesti ainoastaan paikallisia. Jokaista tapausta on harkittava perusteellisesti, ja päätös on tehtävä suojeluviranomaisten kuulemisen pohjalta. Päätökset on tehtävä parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon pohjalta.” Vahinkoa arvioitaessa tulisi tulkintaohjeen mukaan pohtia esimerkiksi, onko kyseessä uhanalainen, harvinainen tai muu luonnonvarainen laji, jonka suojelun tila on epäsuotuisa, ja onko saatavilla kunnollisia tieteellisiä todisteita pitkän aikavälin vaikutuksista kyseessä olevaan kantaan. Lopuksi ohjeessa todetaan: ”Vaikuttaa siltä, että lintujen sääntely voi olla asianmukainen hallintatoimi, jolla vähennetään tehokkaasti tiettyjen lintulajien kielteisiä vaikutuksia haavoittuvaan kasvistoon ja eläimistöön, ainoastaan suojeluviranomaisten tai heidän edustajiensa määrittelemissä erityistilanteissa ja asianmukaisella maantieteellisellä tasolla toteutettuna.”

### 2.1.2. Pesä- ja poikaspredaation ja petojen poiston vaikutuksista

Riistalintujen väheneminen johtuu useimmiten muista tekijöistä kuin pesäpredaatiosta, yleensä elinympäristön muutoksista kuten vesistöjen umpeenkasvusta tai maatalousympäristön yksipuolistumisesta. Tällöin lintukantoihin on myös tehokkainta vaikuttaa elinympäristön hoidolla, millä saavutetaan pysyvämpiä tuloksia kuin pesärosvojen poistolla (Evans 2004). Vaikka elinympäristömuutokset saattavat myös lisätä pesäpredaatiota tai altistaa linnut sille suuremmassa määrin (Evans 2004), ei pesärosvojen poisto ole tässäkin tilanteessa oikea ratkaisu, koska tällöin ei hoideta varsinaista ongelmaa, vaan sen seurausta.

On myös kyseenalaista, voidaanko pesärosvojen poistolla vaikuttaa muiden lajien kantoihin edes paikallisesti. Tutkimustieto aiheesta on ristiriitaista. Esimerkiksi varislintujen poiston ei ole todettu merkittävästi vaikuttaneen kosteikkolintujen (Clark ym. 1995) tai kanalintujen (Parker 1984) pesimätulokseen, ja harakoiden poisto ei vaikuttanut varpuslintujen kantoihin edes kaupunkiympäristössä (Chiron & Julliard 2007). Niissä kokeissa, joissa petojen poistolla on tulkittu olleen vaikutusta, on tavallisesti poistettu lintujen lisäksi myös nisäkäspetoja (esim. Tapper ym. 1996), jolloin yksittäisen lajin poiston merkitystä ei voi arvioida. Petojen poiston tyypillinen vaikutus on myös ollut metsästettävän syyskannan koon kasvu, ei lajin pesimäkannan elpyminen (Cote & Sutherland 1997). Vain saalismäärän kasvuun tähtäävä toiminta on lajin suojelun kannalta merkityksetöntä. Ylipäänsä ei ole näyttöä siitä, että petojen poistolla voitaisiin saavuttaa pysyviä vaikutuksia hyvin eristyneitä alueita, kuten meren ulkoluotoja, lukuun ottamatta.

Merkittävänä pesärosvoina pidetyistä lajeista varsinkin harakan merkitystä liioitellaan. Munat ja poikaset muodostavat hyvin pienen osan harakan pesimäaikaisesta ravinnosta (esim. Krystofkova ym. 2011). Esimerkiksi riistalintujen pesimätulokseen harakalla ei ole vaikutusta.

Pesäpredaation vaikutuksia arvioitaessa viitataan usein tekopesäkokeiden tuloksiin. Nämä kokeet eivät kuitenkaan vastaa luonnon olosuhteita. Tekopesät ovat suojaamattomia ja vartioimattomia, ja ne eivät todennäköisesti sijaitse juuri niissä paikoissa, mihin lintulaji todellisuudessa pesänsä tekisi. Tutkimuksia, joissa pesäpredaation vaikutuksia on selvitetty ulkosaariston kaltaisissa eristyneissä tai karuissa ympäristöissä, ei myöskään voi yleistää koskemaan sellaisia alueita, joissa linnuille on runsaasti muutakin ravintoa tarjolla (esimerkiksi varislinnut maatalousympäristössä).

### 2.1.3. Muita näkökohtia

Yleinen käsitys vaikuttaa olevan, että rauhoittamattomien lintujen kannat ovat kasvaneet ja niitä tulee sen vuoksi säädellä. Lintulaskenta-aineistot eivät tue tätä näkemystä: esimerkiksi varis on taantunut Suomessa 1970-luvulta noin neljänneksen ja harakkakanta on pysynyt vakaana, räkättirastas taas on vähentynyt tällä vuosituhannella noin kolmanneksen (Väisänen & Lehikoinen 2013).

Lupaharkinnassa tulisi aina arvioida myös toimenpiteiden negatiiviset vaikutukset. Esimerkiksi reviiirilintujen, kuten kosteikolla reviiiriä puolustavien varisten poisto voi johtaa saalistuspaineen kasvuun pesimättömien, parvessa elävien yksilöiden voidessa siirtyä vapaasti alueelle. Pesimäaikainen, erityisesti pesimäajan alussa tapahtuva ampuminen, merkitsee myös väistämättä häiriötä alueen muulle linnustolle, ja tästä aiheutuva haitta voi olla suurempi kuin petojen poistolla saavutettava hyöty. Ampumisen aiheuttamaa häiriötä linnuille on tarkasteltu lähinnä syysmetsästyksen yhteydessä (Madsen 1998, Väisänen 2001), mutta ei ole syytä olettaa, että linnut reagoisivat häiriöön keväällä eri tavalla. Lisäksi keväistä häiriötä voidaan pitää merkitykseltään suurempana, koska se vaikuttaa lintujen pesintään, mukaan lukien linnun päätökseen pesiä tietyllä paikalla.

## 2.2. *Lintujen aiheuttama taloudellinen vahinko*

BirdLife hyväksyy rauhoittamattomien lintujen pesimäaikaisen tappamisen poikkeusluvilla, mikäli linnut aiheuttavat merkittävää taloudellista vahinkoa ja mikäli vahinkoja ei pystytä estämään millään muulla tavoin kuin yksilöitä tappamalla ilman, että siitä aiheutuu hakijalle kohtuuttomia kustannuksia. Tällöinkin on varmistuttava siitä, että luvan mitoitus on mielekäs ja että se kohdistuu aidosti sille paikalle ja niihin yksilöihin, jotka merkittävän taloudellisen haitan aiheuttavat.

Lintujen aiheuttamista taloudellisista vahingoista ei yleensä vaadita näyttöä, vaan lupa myönnetään hakijan ilmoittamien tietojen perusteella. On kuitenkin ilmeistä, että esimerkiksi rehupaaleille varislinnut voivat aiheuttaa huomattavaa vahinkoa. Huonosti suojatulla turkistarhoilla lokkien, tosin pääosin rauhoitettujen lajien, aiheuttama rehuhävikki voi olla 3-6% (Tikkanen 1990). Lupaviranomaisen on vaikea arvioida, milloin kyse on lain edellyttämästä ”merkittävästä” vahingosta, ja päätöksestä valittavan tahon on yhtä lailla mahdotonta osoittaa, ettei vahinko olisi merkittävä. Sen sijaan tulisi vaatia kiinnitettävän nykyistä enemmän huomiota siihen, onko lain edellyttämää muuta tyydyttävää ratkaisua ongelmalle yritetty etsiä. Rehupaaleihin kohdistuvaa vahinkoa voi vähentää kokoamalla paalit esimerkiksi tien viereen tai käyttämällä aumasuojia. Turkistarhoilla lokkien aiheuttamat vahingot olisivat taas helposti vältettävissä mm. lintujen laskeutumisen estävillä langoilla (Tikkanen 1990).

Joissain tapauksissa lintujen aiheuttamaksi väitetyt vahingot ovat kyseenalaisia tai huonosti perusteltuja. Esimerkiksi näkemykset siitä, aiheuttavatko lokit kalastukselle todellista haittaa, vaihtelevat myös kalastajien keskuudessa. Pelkästä räkättirastaiden esiintymisestä marjatioilla ei taas pysty päättelemään, että ne aiheuttavat merkittävää vahinkoa. Esimerkiksi mansikkapelloilla ruokailevat rastaat saalistavat myös hyönteisiä, lieroja ja etanoita (esim. Kekki & Metsänen 2013). Rastaan nokkimisjälkiä mansikoissa on hankala erottaa mm. etanoiden jättämistä jäljistä, jos jäljet eivät ole aivan tuoreita.

Hakemuksissa esitettyihin vahinkoa aiheuttaviin lintumääriin tulee kiinnittää huomiota. Esimerkiksi hakemuksissa mainitut varis- ja harakkamäärät ovat usein huomattavan suuria verrattuna siihen tietoon, mikä lintuharrastajilla on lajien esiintymisestä. Merilokkien tappamiseksi on haettu lupia jopa määrille, jotka ovat olleet selvästi alueen pesimäkantaa suurempia.

### 2.3. *Lintujen kansanterveydelle tai tuotantoeläimille aiheuttama terveysriski*

Mikäli rauhoittamattomien tai muidenkin lintulajien todetaan aiheuttavan merkittävän terveysriskin, on poikkeuslupien myöntäminen uhan torjumiseksi perusteltua. Kansanterveydelliset syyt eivät kuitenkaan yleisesti ottaen anna aiheutta lintujen pesimäaikaiseen pyyntiin, koska näyttöä lintujen aiheuttamista terveydellisistä haitoista ei ole. Esimerkiksi Helsingin uimarannoilta, joilla säännöllisesti oleskelee suuria määriä valkuposkikihantia, ei tutkimuksissa ole löytynyt bakteerien raja-arvojen ylityksiä (Aittamaa 2008), ja lintujen aiheuttama tautiriski on todettu vähäiseksi (Harjuntausta ym. 2013). Suorat tartunnat yksittäisestä linnusta ovat käytännössä mahdottomia, koska lintujen ulosteiden sisältämä bakteerimäärä siihen liian pieni (Juvaste 2002). Varsinkin kesällä auringon UV-säteily tappaa lisäksi ulosteiden mahdollisesti sisältämät taudinaiheuttajat hyvin nopeasti.

Salmonellan tartuntariskin pienentämiseksi tai salmonellasaneerauksen yhteydessä tartuntapaineen alentamiseksi voi olla tietyissä poikkeustilanteissa perusteltua hävittää tuotantotilojen läheisyydessä oleskelevia ja sisälle tiloihin pyrkiviä lintuja. Luvan myöntämisen edellytyksenä tulee tällöin olla tilan hoitavan ja/tai salmonellasaneerauksesta vastaavan eläinlääkärin puoltava lausunto sekä sen varmistaminen, ettei lintujen tai niiden ulosteiden joutumista riskikohteisiin voida estää. Lintujen hävittäminen ei kuitenkaan tuo pitkällä tähtäimellä pysyvää ratkaisua, mikäli rehuvarastojen, rehunkuljetusreittien, ruokintapöytien ja -laitteiden sekä juoma-aldaiden suojaamisesta ei ole huolehdittu. Näistä asioista huolehtiminen on myös direktiivin tarkoittama muu tyydyttävä ratkaisu ongelmaan. Mikäli tilan alueella on tarjolla ruokaa ja oleskelupaikkoja linnuille, hakeutuu hävitettyjen tilalle ennemmin tai myöhemmin uusia lintuja.

## 3. **Virheet ja puutteet lupapäätöksissä**

### 3.1. *Lupien ajoitus*

Poikkeuslupia ei tule myöntää ajalle, jolloin kyseisen lajin muutto on vielä kesken, koska lupa kohdistuu tällöin läpimuuttaviin yksilöihin, jotka eivät aiheuta kohteella haittaa. Lupia myönnetään kuitenkin säännöllisesti tämän periaatteen vastaisesti. Räkättirastaiden ampumislupia on myönnetty esimerkiksi Pohjois-Karjalassa alkamaan ajankohtana, jolloin maakunnassa ei ollut tavattu vielä ensimmäistäkään räkättirastasta, eli muutto ei ollut edes alkanut.

Poikkeuslupia ei tule myöntää mahdollisesti haittaa aiheuttavien lintujen etukäteisharvennukseen. Esimerkiksi rastaiden osalta on epätodennäköistä, että marjatiloiilla keväällä tapahtuvalla ampumisella voitaisiin ehkäistä loppukesällä tapahtuvaa vahinkoa, koska rastaat levittyvät laajalle alueelle pesinnän jälkeen ja toinen pesintä tapahtuu usein eri paikassa kuin ensimmäinen. Loppukesällä tietyllä alueella ruokailevat rastaat ovat suureksi osaksi eri yksilöitä kuin siellä loppukevästä-alkukesästä pesineet (Kekki & Metsänen 2013).

Lupaa ei tulisi myöskään myöntää eläinsuojelullisista syistä silloin, kun linnuilla on emoistaan riippuvaisia poikasia.

### 3.2. *Lajinmääritysongelmat*

Mikäli tappaa rauhoitetun linnun toisen lajin vähentämiseksi myönnetyllä luvalla, syyllistyy luonnonsuojelurikokseen. Myönnettyissä luvissa on merkillepantavaa esimerkiksi merilokkilupien suuri määrä jopa alueilla, joilla laji on varsin harvinainen pesimälintu. On mahdollista, että laji sekoitetaan säännöllisesti rauhoitettuun ja uhanalaiseen selkälokkiin, joka on yleinen vieras esimerkiksi Pohjanmaan turkistarhoilla, missä merilokki on harvinaisuus. Lokkien määrittäminen on haastavaa, ja meri- ja selkälökin ohella myös harmaa- ja kalalokki voidaan sekoittaa toisiinsa.

Lupahakemuksissa esitetään yleisesti harmaalökin aiheuttamaksi vahinkoja, jotka elinympäristön ja lintujen käyttäytymisen perusteella koskevat mitä ilmeisimmin rauhoitettua kalalokkia. Lupapäätöksissä tulisi kiinnittää suurempaa huomiota vahinkoa aiheuttavan lajin määrittämisen varmistamiseen ja vaatia kaikkien saaliiksi saatujen yksilöiden dokumentointia esimerkiksi valokuvin.

Edellä esitetty koskee nimenomaan aikuisia lokkeja. Nuorten lokkien määrittäminen on usein ongelmallista jopa kokeneelle lintuharrastajalle, ja nuoren selkälökin erottaminen harmaa- ja merilökistä on käytännön ampumatilanteessa ja ilman optiikkaa mahdotonta. Poikkeusluvat tulisi ensisijaisesti myöntää koskemaan vain rauhoittamattomien lokkilajien aikuisia yksilöitä.

### *3.3. Vaikutukset suojelualueisiin*

Koska suojelualueen perustamismääräykset eivät usein kiellä metsästystä alueella, poikkeuslupia on mahdollista myöntää ja niitä myönnetään yleisesti esimerkiksi suojelluille lintukosteikoille. Kun ampuminen tapahtuu suojelualueella tai sen läheisyydessä, tulee lupaa myönnettäessä aina tarkastella, onko ampumisen aiheuttama häiriö ristiriidassa alueen suojelutavoitteiden kanssa. Mikäli ampuminen tapahtuu Natura 2000 –alueella tai sen läheisyydessä, on ampumisen vaikutuksista aina suoritettava luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi.

### *3.4. Yleisiä puutteita*

Lupapäätöksissä tulee kiinnittää huomiota myös siihen, onko niissä yksiselitteisesti määritelty, mihin lain sallimaan poikkeuslupaehdoton lupa perustuu. Usein lupia haetaan useammalla perusteella yhtä aikaa, esimerkiksi sekä vahinkojen ehkäisemiseksi että riistan suojelemiseksi, mutta päätöksestä ei aina ilmene, minkä perusteen on katsottu oikeuttavan luvan myöntämisen. Luvassa tulisi myös määritellä tarkasti menetelmä, jolla poikkeamis päätös pannaan toimeen.

Yleinen ongelma poikkeuslupien myöntämiskäytännössä on ollut, että ne myönnetään alkamaan ennen kuin laissa säädetty valitus aika on kulunut loppuun, eli ennen kuin päätös on ollut lainvoimainen. Tätä menettelyä on perusteltu luvantarpeen kiireellisyydellä. Kyseessä on kuitenkin yleisesti vuosilupatyypisistä menettelyistä, jolloin lintujen säännöllinen esiintyminen alueella ei voi tulla luvanhakijoille vuodesta toiseen yllätyksenä niin, että lupaa ei ehditä hakea ajoissa. Myös muutoksenhakuviranomainen (Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta) on todennut toimivan oikeussuojajärjestelmän edellyttävän, että poikkeuslupia haetaan ja päätökset tehdään niin ajoissa, että poikkeaminen rauhoituksesta ei ole mahdollista ennen kuin valitus aika päättyy [päätökset 10.11.2011 (Drno 103/4/2011), 17.11.2011 (104-105/4/2011) ja 2.2.2012 (136/4/2011)].

## **4. Poikkeuslupakäytäntöjen erot rauhoitettujen ja rauhoittamattomien lajien välillä**

Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetuille lintulajeille poikkeuslupia rauhoituksesta ei juurikaan myönnetä tai haeta. Esimerkiksi rauhoitettu kalalokki, jonka Suomen pesimäkanta on 2,5 kertaa rauhoittamattoman harmaalokin pesimäkantaa suurempi, saalistaa muiden lintujen poikasia. Kuitenkaan kalalokin vähentämiseksi ei myönnetä ELY-keskusten toimesta poikkeuslupia. Samoin rauhoitettu punakylkirastas aiheuttaa marjatiiloilla vahinkoa aivan kuten rauhoittamaton räkättirastas. Mainittujen rastaiden Suomen pesimäkannat ovat suunnilleen samansuuruisia. Myöskään punakylkirastaalle ei vastaavia lupia haeta tai myönnetä. Lintudirektiivin näkökulmasta rauhoittamattomien ja rauhoitettujen lintujen poikkeuslupien myöntöperusteissa ei pitäisi olla eroa, mutta Suomen käytännöt poikkeavat lintudirektiivin tarkoituksesta lintujen poikkeuslupien osalta merkittävästi, kun poikkeukset rauhoitettujen lintujen rauhoituksesta myöntää luonnonsuojeluviranomainen ja rauhoittamattomien riistaviranomainen.

## 5. Yhteenveto

BirdLife pitää poikkeuslupia rauhoittamattomien lintujen pesimäaikaiseksi tappamiseksi suurelta osin perusteettomina, ylimitoitettuina ja toimimattomana ratkaisuna esitettyyn ongelmaan. Riista- ja muiden lintujen suojeluun on olemassa tehokkaampia keinoja ja lintujen aiheuttamat vahingot olisivat usein torjuttavissa muilla menetelmillä. Koska rauhoittamattomia lajien kantaa voi vapaasti säädellä pesimäajan ulkopuolella, tulisi pesimäaikaisten poikkeuslupien koskea vain tapauksia, joissa on kiistatonta näyttöä aiheutettujen vahinkojen merkittävydestä ja siitä, etteivät vahingot ole muutoin estettävissä. Tällä hetkellä myönnettävät poikkeusluvut eivät kohdistu näihin poikkeustapauksiin, vaan lupien myöntäminen on pikemminkin rutiininomainen käytäntö.

## Kirjallisuus

Aittamaa, L. 2008. Lokkien ja valkoposkihanhien kampylobakteerit (*Campylobacter* spp.) ja ulostesaastutuksen indikaattoribakteerit sekä kampylobakteerien ja *Escherichia colin* herkkyys antimikrobisille aineille. Lisensiaatin tutkielma, Ympäristöhygienian oppiaine, Elintarvike- ja ympäristöhygienian laitos, Eläinlääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto.

Chiron, F. & Julliard, R. 2007: Responses of songbirds to magpie reduction in an urban habitat. *Journal of Wildlife Management* 71: 2624-2631.

Clark, R.G., Meger, D.E. & Ignatiuk, J.B. 1995: Removing American crows and duck nesting success. *Canadian Journal of Zoology* 73: 518-522

Cote, I.M. & Sutherland, W.J. 1997: The effectiveness of removing predators to protect bird populations. *Conservation Biology* 11: 395-405.

Euroopan komissio 2008. Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY ("lintudirektiivin") mukaisesti harjoitettavaa metsästystä koskeva ohjeasiakirja.

Evans, K.L. 2004: The potential for interactions between predation and habitat change to cause population declines of farmland birds. *Ibis* 146: 1-13.

- Juvaste, R. 2002: Harmaalokit seuranamme - populaatiot, ympäristövaikutukset ja hallinta. Lisensiaattityön "Harmaalokit kaatopaikoilla" (JoY 2001) erillisjulkaisu. Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulun julkaisu: Tutkimuksia 10.
- Kekki, I. & Metsänen, T. 2013: Räkättirastastutkimus Lahden Kujalassa 2011. Käsikirjoitus. Lahden seudun ympäristöpalvelut.
- Krystofková, M., Fousová, P. & Exnerová, A. 2011: Nestling diet of the Common Magpie (*Pica pica*) in urban and agricultural habitats. *Ornis Fennica* 88:138 – 146
- Madsen J. 1998: Experimental refuges for migratory waterfowl in Danish wetlands. II. Tests of hunting disturbance effects. *Journal of Applied Ecology*, 35:398-417.
- Parker, H. 1984: Effect of corvid removal on reproduction of willow ptarmigan and black grouse. *Journal of Wildlife Management* 48: 1197-1205.
- Tapper, S.C., Potts, G.R. & Brockless, M.H. 1996: The effect of an experimental reduction in predation pressure on the breeding success and population density of Grey Partridges *Perdix perdix*. *Journal of Applied Ecology* 33: 965-978.
- Tikkanen, H. 1990: Kokkolan turkistarhojen ja kaatopaikan lokeista sekä lintujen turkistarhoille pääsyn estosta. *Ornis Botnica* 11.
- Väisänen, R.A. & Lehikoinen, A. 2013: Suomen maalinnuston pesimäkannan vaihtelut vuosina 1975-2012. *Linnut-vuosikirja* 2013: 62-81.
- Väänänen, V.-M. 2001: Hunting disturbance and the timing of autumn migration in *Anas* species. *Wildlife Biology* 7:3-9.